

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Piotr Mirek

SSN Paweł Wiliński

w sprawie **A. P.**

skazanego z art. 178a § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 13 kwietnia 2023 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Rejonowego w Radomsku, na korzyść
skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 14 października 2022 r., sygn. akt IV Ka 650/22,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Radomsku

z dnia 22 czerwca 2022 r., sygn. akt II K 147/22,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Piotrkowie Trybunalskim do ponownego
rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Z kasacją od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 14 października 2022 r., sygn. akt IV Ka 650/22, zmieniającego wyrok Sądu

Rejonowego w Radomsku z dnia 22 czerwca 2022 r., sygn. akt II K 147/22, którym A. P. został uznany za winnego przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k., wystąpił Prokurator Rejonowy w Radomsku, zaskarżając go w całości na korzyść skazanego. Orzeczeniu temu zarzucił rozpoznanie apelacji obrońcy od wyroku Sądu Rejonowego „na rozprawie apelacyjnej, mimo niestawiennictwa obrońcy, którego obecność była obowiązkowa, z uwagi na zaistnienie podstaw do obrony obligatoryjnej wobec powzięcia przez organ procesowy na kanwie sprawy uzasadnionych wątpliwości, czy zdolność rozpoznania znaczenia czynu lub kierowania swoim postępowaniem przez oskarżonego nie była w czasie popełnienia tego czynu wyłączona lub w znacznym stopniu ograniczona; stan jego zdrowia psychicznego, pozwala na udział w postępowaniu lub prowadzenie obrony w sposób samodzielny oraz rozsądny, co obligowało Sąd odwoławczy do odroczenia rozprawy i spowodowało zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k.”.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Piotrkowie Trybunalskim do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja ta jest w całości oczywiście zasadna i dlatego mogła być uwzględniona na posiedzeniu, o jakim mowa w art. 535 § 5 k.p.k. Trafnie podnosi bowiem skarżący, że w sprawie wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza, o jakiej stanowi art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k.

Ze sporządzonej na etapie postępowania przygotowawczego opinii sądowo-psychiatrycznej dotyczącej A. P. wynika, że choruje on na schizofrenię paranoidalną, a także że nie jest upośledzony umysłowo. W czasie zarzucanego mu czynu znajdował się w stanie upicia alkoholowego zwykłego i z tego powodu, a także z powodu zaburzeń psychicznych w przebiegu schizofrenii, miał ograniczoną zdolność rozumienia znaczenia czynu i kierowania swoim postępowaniem w stopniu znacznym. Z opinii wynika, że zachodzą przesłanki do zastosowania art. 31 § 2 k.k. Biegli stwierdzili ponadto, że A. P. może brać udział w postępowaniu „z pomocą prawną” (k. 63). Wnioski te zostały podtrzymane w kolejnej opinii tych samych biegłych (k. 73).

Skarżący akcentuje okoliczność, że w toku postępowania nie wydano orzeczenia w trybie art. 79 § 4 k.p.k., stwierdzającego, że udział obrońcy nie jest obowiązkowy. Rzeczywiście takie orzeczenie nie zapadło w sprawie. Rzecz jednak w tym, że zgodnie z tym przepisem, sąd orzeka, iż udział obrońcy nie jest obowiązkowy po uznaniu za uzasadnioną opinię biegłych lekarzy psychiatrów, że czyn oskarżonego nie został popełniony w warunkach wyłączenia lub znacznego ograniczenia zdolności rozpoznania znaczenia czynu lub kierowania swoim postępowaniem i że stan zdrowia psychicznego oskarżonego pozwala na udział w postępowaniu i prowadzenie obrony w sposób samodzielny i rozsądny. Jak już wskazano, z wydanej w sprawie opinii sądowo-psychiatrycznej wynika, że oskarżony miał ograniczoną zdolność rozumienia znaczenia czynu i kierowania swoim postępowaniem w stopniu znacznym, co było efektem także zaburzeń psychicznych w przebiegu schizofrenii. Nadto, biegli stwierdzili, że A. P. może brać udział w postępowaniu, ale z pomocą prawną. Okoliczności te wskazują, że w sprawie w ogóle nie wchodziło w rachubę wydanie orzeczenia w trybie art. 79 § 4 k.p.k. Tym samym w sprawie nie ustała obrona obligatoryjna. Obrona w sprawie wciąż miała zatem charakter obowiązkowy ze wszystkimi tego konsekwencjami.

Z materiałów sprawy wynika, że obrońca oskarżonego wziął udział w rozprawie głównej. Natomiast w rozprawie odwoławczej obrońca już nie brał udziału. W myśl zaś art. 450 § 1 k.p.k. udział w rozprawie odwoławczej obrońcy w wypadkach określonych w art. 79 i art. 80 k.p.k. jest obowiązkowy. Tym samym w sprawie wystąpiła w tym stadium procesu bezwzględna przyczyna odwoławcza określona w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. w zw. z art. 79 § 3 k.p.k. w zw. z art. 79 § 1 pkt 3 i 4 k.p.k. Dlatego też Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

W toku ponownego postępowania Sąd Okręgowy będzie miał na względzie powyższe zapatrywania prawne.

Z tych wszystkich względów, Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.

[SOP]

[a!]

